

INFUSION

ARTIST MINDSET in de klas

reader bij workshop van Niels Vermeulen // INFUSION
tijdens NEOS // 26 maart 2025

"Kon de schat met woorden spreken. Tracht, o kind en kinds-kinds-kind'ren deze rijmsels te verstaan.

Deze woorden zijn het teken: Eén alleen zal mij niet vinden en een ladder wijst mij aan.

Deze woorden zijn het teken: Alle kind'ren zijn je vrienden; weet de vijand te weerstaan.

Deze woorden zijn het teken: Vreemde, die de draak zal binden, moet de zeven wegen gaan.

Groenmouw zal de spreuken spreken, Groenoog zal de sleutel vinden, Groenhaar zal de draak verslaan."

(uit: de Zevensprong - Tonke Dragt)

Een 'mindset' (mentaliteit) is het denk- en gedrags-patroon van een persoon of een sociale groep met betrekking tot cultuur, waarden, filosofie, referentiekader, visie of instelling. Het kan ook voortkomen uit iemands wereldbeeld of overtuigingen over de zin van het leven.¹ Een mindset is niet statisch. Door leerervaringen kan een overtuiging veranderen en zorgen voor een nieuwe manier van kijken en van doen.

Een **Artist Mindset** verwijst naar de manier van denken en werken die kenmerkend is voor kunstenaars en creatieve geesten. Het draait om **openheid, nieuwsgierigheid en doorzettingsvermogen** bij het creëren van kunst of andere vormen van expressie.

Kenmerken van de Artist mindset

Creativiteit & Verbeelding – Denken buiten de gebaande paden en nieuwe ideeën durven verkennen.

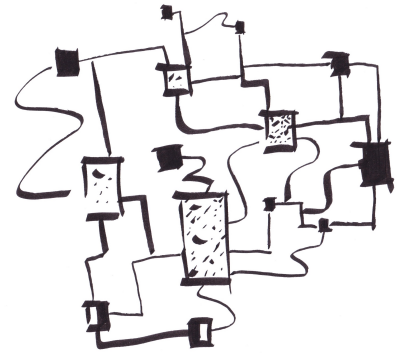
Passie & Expressie – Kunst als een middel om emoties, gedachten en verhalen over te brengen.

Experimenteerdrang – Niet bang zijn om te falen en verschillende technieken of stijlen uitproberen.

Groeimentaliteit (Growth Mindset) – Leren van mislukkingen en blijven ontwikkelen.

Observatie & Inspiratie – De wereld met een frisse blik bekijken en overal inspiratie uithalen.

Nieuwe verbindingen & dat wat onbesproken is

Caption

---

¹ <https://en.wikipedia.org/wiki/Mindset>

Ervaringen combineren en het associatief vermogen vergroten. Vertrouwen op je intuïtie.

Authenticiteit – Uniek durven zijn en trouw blijven aan je eigen stem en visie.

In de workshop zullen we een aantal oefeningen doen die afkomstig zijn uit de performance practice van oa. Deep Listening en het Abramovic Instituut. Hiermee komen we in contact met onszelf, de ander en de ruimte. Vervolgens verbinden we dat al experimenterend met onze verbeelding en maken we een korte performance nav het thema van de dag : een betere wereld.

In deze reader deel ik een aantal beschouwingen om te beginnen met het creëren van een Artist Mindset in een leeromgeving, zoals een basisschool. Het is een document om inspiratie uit op te doen. Het is een document in beweging en hopelijk zorgt het voor nieuwe ruimte in de geest.

Een korte anekdote

Vanaf mijn 5e jaar ging ik naar de basisschool bij mij in de buurt. De school heette: de Zevensprong , naar het gelijknamige boek van Tonke Dragt. Ik liep er vanuit huis in 5 minuten naartoe, langs de houten paaltjes, over het paadje door het grasveld, langs de rij met bomen. Het was een fantastische tijd. Het had een schoolplein met twee houten bielzen waar die we gebruikten als doel voor het voetballen. Er was een grote zandbak, enkele houten huisjes en klimtoestellen. Er was een losse gymzaal en binnen in de school een gemeenschappelijke ruimte dat diende als theater.

De week begon in een cirkel. Samen met de meester of juf deelden we onze ervaringen van het weekend. Sommigen vertelden eindeloos, anderen waren spaarzamer en kind van weinig woorden (zoals mijn buurmeisje, die uitblonk in de magie van de stilte) . Aan het eind van de weekendreflectie werd er gevraagd wat we wilden doen voor de weeksluiting. Elke week (ja elke week!) kwam namelijk de hele school bij elkaar in de gemeenschappelijke ruimte en werd de week afgesloten met een uur durende interdisciplinaire voorstelling van muziek, dans, theater en poëzie. Ouders waren ook uitgenodigd en zagen jaren achtereen een bonte verzameling gedichten, dansjes, liedjes en korte theatrale scènes voorbijkomen. Jaarlijks werd alle creativiteit samengevoegd tot een musical waar de hele school aan meedeed. Van elke klas werd een onderdeel verwacht dat door de docenten werd geregisseerd tot een heldere voorstelling. Meestal werd een boek of film of raamvertelling gekozen voor het totaalconcept. Zo zagen we Sjakie en de Chocoladefabriek (naar het boek van Roald Dahl), Een dagje Efteling (over een bus met kinderen die de weg kwijtraakten en in allemaal fantasiewerelden belandden) en Pluk van de Petteflet.

Alles werd zelf gemaakt: de teksten en liedjes werden gespeeld en geschreven door de docenten, ouders hielpen mee met het maken van de enorme decors (geschilderde achterdoeken van 20 bij 4 meter) en uiteindelijk stond de voorstelling in de streekschouwburg in Cuijk, waar 900 mensen dit geheel konden bewonderen.

Ik was vanaf dag 1 helemaal verslingerd aan de weeksluiting en alle artistieke mogelijkheden die ik voor me zag. Iets te vaak gaf ik op maandagochtend al mijn eerste ideeën voor een gedicht, een vreemde scene of een lied. Mijn debuut in de jaarlijkse theatervoorstelling was als zandkorrel. In een vreemd pakje van panties , in zwembroek en met badmuts zong ik een lied samen met andere zandkorrels.

De jaren erna kon ik helaas niet meer meedoen want het werd goed in de gaten gehouden wie er op het podium had gestaan, zodat iedereen aan de beurt kwam. Uiteindelijk kon ik

in groep 7 weer helemaal los door het spelen van 'Pluk' in de gelijknamige musical. In groep 8 wilde ik nog een keer meedoen dus bedacht ik een plan om alle kinderen van onze klas een rol te geven in ons onderdeel. Dat werd geaccepteerd en ik schreef voor 25 personen een kort ietwat Monty Python achtig stukje waarin er van alles misging met moeder Gans, de zeven dwergen en een dronken prins, dat prima paste binnen het concept van de voorstelling (een dagje Efteling) .

Al met al heb ik ontzettend veel geleerd en genoten van de artistieke omgeving waarin ik opgroeide. De cultuur die op de Zevensprong werd gecreëerd was een cultuur van plezier, creativiteit, samenwerking en doorzettingsvermogen. Het was een 'gewone' basisschool zonder specifieke methodiek, maar het team van docenten was enorm begaan met de kunsten. Bijna elke docent speelde gitaar, zong, schreef teksten of was op een of andere andere manier artistiek geïnspireerd. Onze directeur vond het leuk om af en toe binnen te komen in de klas en dan een lied in te zetten die hij dan strak dirigeerde met serieus gespeelde dirigentenblik en soepele armbewegingen.

Als ik er zoveel jaren later over vertel aan anderen valt me op dat niet iedereen zo'n wekelijks ritueel op school heeft gehad. Elke week een uur durende interdisciplinaire voorstelling?? Hoe dan? Tja, als ik erover nadenk, dan klinkt het ook allemaal best absurd. En toch was het zo.

Ondertussen ben ikzelf kunstenaar geworden (of ik was het al en ben het gebleven). Ik ben muziek gaan studeren en heb me daarna verdiept in theater en performance. Verder schrijf ik teksten en maak ik reflectieve drawings. Ik voel me een artistiek wezen en zie het als mijn meest wezenlijke kern om als zodanig verbinding te maken met mijn binnenwereld, de ander en de ruimte om mij heen.

Als ik terugdenk aan deze prachtige school denk ik dat er een aantal dingen zijn die ervoor hebben gezorgd dat wat mij betreft daar 'de artist mindset' ten volle werd gecultiveerd.

1. een team bevlogen docent-kunstenaars.

Zonder juffrouw Lia die alle instrumenten bespeelde (we zijn een keer met de klas bij haar thuis geweest in Nijmegen. Dat was echt een adembenemende ervaring. Overal instrumenten. Gitaren, piano, zelfs een doedelzak.) , zonder meneer Frans op de gitaar die op tafel zat en zelf nieuwe teksten bedacht bij bestaande liedjes of prachtige personages neerzette (zoals de 'Heen en Weer Wolf' die kinderen met een veerpontje de rivier overzette) , Meneer Ser met zijn grappige overslaande vertelstem, Meneer Piet met zijn interactieve verhalen , waar je geluiden van bijvoorbeeld een vogel moest maken als er een bepaald woord werd gezegd), meneer Jan met zijn heerlijke humor en meneer Koos, met een bulderende lach acterend als de majoor tijdens Pluk van de Petteflet. En zo kan ik nog wel even doorgaan. Ze waren stuk voor stuk inspirerend en maakten het artistieke een alledaagse bezigheid. Het hoorde er gewoon bij.

2. Samenwerking

De buurt werd betrokken. Ik herinner me nog het enorme Jeroen Bosch decor. Er werd weken aan gewerkt, na school.. Een kunstschilder (waarschijnlijk een ouder) maakte het ontwerp en andere ouders en kinderen kleurden dit in zodat het als een van de vele prachtige achterdoeken werd gehesen in de Schouwburg. Ouders vervulden gastrollen (mijn vader was 'de Kluizelaar' in Pluk van de Petteflet alsmede Opa Sjakie in de Sjakie en de Chocoladefabriek) .

3. Van klein naar groot, van her naar der

Iedereen deed mee, je begon al op je 5e in de kleuterklas door een gedicht uit te voeren of een kort lied te zingen op de weeksluiting. En stukjes die opvielen op diezelfde weeksluiting werden ook weer in het dorp geprogrammeerd tijdens de pronkzitting van de carnaval. Met mijn Andre van Duin playback act speelde ik op 11 jarige leeftijd in zorgcentrum de Zonnebloem.

4. Ruimte maken voor creativiteit

De crux in het creëren van gezamenlijk artistiek werk zit in het ruimte maken voor de ideeën van de ander. De vraag: 'wat zullen we doen op de weeksluiting' geeft vertrouwen. Je voelt je gezien en gehoord. En het plezier om vervolgens een idee uit te kunnen werken dat later op de planken staat, geeft erg veel levenskracht.

5. Het delen van het artistieke werk

Er is een theater nodig. Een plek om samen te komen, om artistieke ervaringen uit te wisselen, die weer nieuwe ideeën genereren. Een plek die gevoelens kanaliseert, die plezier, verwondering en energie laat stromen. In een school, een gemeenschappelijke ruimte, in een schouwburg, een plek waar alle kunsten gezien, ervaren en gehoord kunnen worden.

Inspiratie voor docenten in het primair onderwijs

Ik heb veel workshops gegeven aan mensen uit het onderwijs. Er zijn een aantal dingen die ik zou kunnen zeggen over hoe je ervoor kunt zorgen dat je zelf kunt bijdragen aan een artistiek klimaat:

Focus op plezier!

Er kan van alles, prachtig, hoogdravend, verantwoord en volgens de laatste mode (of juist volgens de canon der klassiekers). Maar begin met wat je leuk vindt om te doen. Waar wordt je zelf blij van? Welk lied? welk theater? welke beweging? Mijn moeder maakte zelf poppen en speelde voor haar kleuters fantasievolle verhalen (ze was ook docent-kunstenaar). Zoek iets waar je blij van wordt en begin gewoon. De rest volgt.

Maak ruimte!

stel de vraag aan je leerlingen: wie heeft er een idee? wat zullen we maken? Vanuit de ideeën kun je samen op weg naar nieuwe creaties. Maak ook een fysieke ruimte: hang een rood theatergordijn op, koop wat licht voor in de gymzaal, maak ergens een podium.

Kopieer en herschep!

Laat je inspireren door de kunst die er al is. En verander dan iets. Maak het langzamer, sneller, lager, hoger. Of niet en doe precies hetzelfde.

Leer zelf iets wat je nog niet kan!

koop een 2e handsgitaar en begin met het leren van 3 akkoorden. Zo kun je al een lied begeleiden. Ga op zangles of bij een koor. Leer dieren tekenen via youtube of ga op tangodansen. Geniet van elke kleine stap en zie waar het je brengt.

Presenteer!

Zorg dat je tekeningen van de klas exposeert. Hou er een praatje bij, maak er een moment van. Zing iets samen op het schoolplein, of doe daar een dans. Kom eens als een personage met een bril en een hoed de klas binnen. Lees eens een gedicht voor. En als het misgaat, ach, dan gaat het even anders dan verwacht. Maak er wat van.

Verbind!

Verbind de kunst met de dingen om je heen. Getallen worden ritmes, het weer wordt aanjager van poëzie, bij de seizoenen klinkt muziek...in het dorp of de stad, bij het eten , voor de avond valt...overal is de kunst te vinden...

Ga op pad!

Neem je klas mee naar een theater in de buurt. Er is fantastisch jeugdtheater in Nederland, dat internationaal hoog gewaardeerd wordt. Er zijn ook schoolvoorstellingen te boeken, zelfs voor de allerkleinsten (check bijvoorbeeld impresariaat www.vanaf2.nl) .

Play!

een artistieke actie is het begin: de kleine vervreemdende , grappige , verwarrende, verwonderende acties die een moment van verbeelding veroorzaken:
reageer eens met een vreemd woord. Of met een theatrale pose. Overdrijf, laat stiltes vallen, zing, ook als het vals is, leer een gedicht uit je hoofd...maak een tekening op de deur en improviseer.

OEFENINGEN

Hierbij nog een link naar enkele artistieke oefeningen die inzetbaar zijn in de klas. De oefeningen vind je door de online database te raadplegen met video's die de laatste jaren zijn gemaakt door een internationale community van studenten en workshopleiders. Check daarvoor www.passthesound.org

Over INFUSION

Infusion is een organisatie opgericht door Maite van der Marel en Niels Vermeulen. Samen onderzoeken ze de Artist Mindset. Ze beschrijven hun ontdekkingen en geven trainingen en workshops waarin deelnemers verbinding maken met zichzelf, de ander en de ruimte.

Dank voor je aandacht en veel plezier met het maken van nieuwe kunst in de klas! Mocht je nog van gedachten willen wisselen over het een of ander, schroom niet contact met me op te nemen.

Aldus gegroet,

Niels Vermeulen

contact:

INFUSION

out of your mind - into artistic flow

Niels Vermeulen //
muzikant - performer - docent - kunstenaar
info@nielsvermeulen.com
www.collectingbeats.com/infusion